

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 7PP/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123010066
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Sopková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6123010066.2

Rozhodnutie

Okresný súd Banská Bystrica samosudcom JUDr. Barborou Sopkovou na verejnom zasadnutí konanom dňa 21. 02. 2023 o žiadosti Y. J., L.. Š., I.. XX. XX. XXXX O. Y., o žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, takto

rozhodol:

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa žiadosť odsúdeného Y. J., L.. Š., I.. XX. XX. XXXX O. Y., G. Z. U. V.. M. XXXX/X, Y., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/69/2019 zo dňa 20. 05. 2019 v spojení s uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/69/2019 zo dňa 01. 07. 2021 o neosvedčení sa v skúšobnej dobe a nariadení výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 20 (dvadsiatich) mesiacov a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3Tos/83/2021 zo dňa 04. 08. 2021 a rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/107/2020 zo dňa 25. 03. 2021 v trvaní 16 (šestnástich) mesiacov, v oboch prípadoch so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia, z a m i e t a.

odôvodnenie:

Dňa 19. 01. 2023 bola súdu doručená žiadosť odsúdeného o podmienené prepustenie, ktorú Y. J. odôvodnil tým, že si postupne osvojil ústavný poriadok a plní pokyny nariadených. V kolektíve je obľúbený, konfliktné situácie nevyvoláva. Má za to, že vo výkone trestu odňatia slobody preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Výkon trestu mu bol dostatočným ponaučením na to, aby sa v budúcnosti vyhol protiprávnemu konaniu. Trestná činnosť, ktorej sa dopustil, spôsobila ujmu hlavne jeho rodine a s postupujúcim vekom si uvedomuje, že len riadnym životom, ktorý chce viesť, môže odčiniť túto ujmu. Má rodinu, má kde bývať.

Žiadosť doplnil aj prostredníctvom obhajcu, v ktorej uviedol, že je v dôchodkovom veku a už sa dostatočne poučil zo svojich chýb a snaží sa znova začleniť do spoločnosti a viesť riadny život. Svoje tvrdenia opiera aj o hodnotenie ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Dobrovoľne sa podriadil a vykonal množstvo resocializačných a výchovnovzdelávacích programov, aby sa vedel začleniť do spoločnosti. Dobrovoľne aj pracoval, napr. na pracoviskách zameraných na zber zemiakov. Je v pravidelnom kontakte so sestrou, bratom a dcérou. Rodinní príslušníci ho podporujú a aj po prepustení ho zabezpečenia po finančnej aj materiálnej stránke. Má aj naštrené úspory, ktoré má k dispozícii jeho sestra F. W.. Dosiahol aj vek na priznanie dôchodku. Bude bývať vo veľkom rodinnom dome so sestrou a bratom.

Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, kde odsúdený vykonáva trest odňatia slobody, zaslal súdu hodnotenie odsúdeného k žiadosti o podmienené prepustenie, z ktorého vyplýva, že odsúdený nastúpil výkon väzby zo slobody predvedením dňa 11. 03. 2021 do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica, kde správanie a vystupovanie bolo na požadovanej úrovni. Disciplinárne odmenený a disciplinárne potrestaný nebol. Do tunajšieho ústavu bol premiestnený dňa 20. 04. 2021 a adaptoval sa rýchlo a bez výraznejších problémov. Bol umiestnený

do ubytovne rámci „C“ diferenciačnej skupiny. Vzhľadom na jeho správanie a vystupovanie ako aj po zohľadnení faktu, že plnil program zaobchádzania mu bola dňa 03. 11. 2021 zmiernená diferenciačná skupina a bol premiestnený na ubytovňu s diferenciačnou skupinou „B“. jeho správanie a vystupovanie v tunajšom ústave je dlhodobé na požadovanej úrovni. Závažnejšie alebo opakované nedostatky v dodržiavaní právnych noriem a predpisov sa u neho nevyskytujú. V interakcii s autoritami, ako aj spoluodsúdenými komunikuje slušne, konfliktným situáciám a interpersonálnym sporom sa vyhýba. Bol jedenkrát disciplinárne odmenený pochvalou za dlhodobé pozitívne výsledky dosahované pri plnení aktivít súvisiacich so všeobecným rozvojom osobnosti odsúdeného. Disciplinárne potrestaný nebol. Do prednáškovej činnosti zameranej na vzdelávanie a resocializáciu v oblasti závislostí, medziľudských vzťahov a rozvoja osobnostných kompetencií sa v priebehu výkonu trestu zapájal. K trestnej činnosti zaujímal čiastočne kritický postoj. Personálom je vnímaný ako prosociálne orientovaný jedinec, ktorý si uvedomuje svoju participáciu v procese resocializácie a v kladnom smere sa na nej podieľa. Dňa 03. 11. 2022 mu bola na základe návrhu pedagóga zmenená diferenciačná skupina z „B“ do diferenciačnej skupiny „VO“ (výstupný oddiel) v rámci národného projektu Šanca na návrat, ktorého cieľom je u osôb vo výkone trestu odňatia slobody znížiť riziká sociálneho vylúčenia. V rámci resocializačných a výchovnovzdelávacích programov sú odsúdenému poskytnuté informácie zhrnuté do modulov o sociálnej komunikácii, sebazpoznaní, zamestnanosti, právnych aspektoch, finančnej gramotnosti, závislostiach a rodinných vzťahoch. Jeho účasť je aktívna a do uvedených tém sa iniciatívne zapája. Voľný čas využíva relatívne aktívnym spôsobom. Hráva spoločenské hry a šach. Zapája sa do súťaží v spoločenských a kartových hrách, zúčastňuje sa do prednášok organizovaných pedagógmi. Odsúdený je síce dôchodca, no prejavoval záujem o prácu, kedy aj bol krátkodobo zaradený na pracoviskách zameraných na zber zemiakov. Aktivizuje sa v činnostiach pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného. Sociálne väzby udržiava so sestrou a dcérou, ktorý vzťah sa javí ako stabilný a podporný. Resocializačná prognóza je menej priaznivá, riziko recidívy trestnej činnosti je vyhodnotené ako stredné. Odsúdený čiastočne preukazuje splnenie podmienok pre podmienené prepustenie, preto sa odporúča podmienne prepustiť s dohľadom.

Súd vo veci podmieneného prepustenia určil termín verejného zasadnutia. Súd vykonal dokazovanie prečítaním listinných dôkazov a vypočul aj odsúdeného.

Odsúdený na verejnom zasadnutí zotrval na podanom návrhu. Uviedol, že má takmer 70 rokov a chcel by byť so svojou rodinou. Mohol by bývať so sestrou vo veľkom rodinnom dome. Má naštrené úspory vo výške 11 000,00 Eur. Okrem toho by si chcel vybaviť dôchodok. Čo sa týka náhrady škody, túto uhradí ihneď po prepustení. Trestnej činnosti by sa už nedopustil, už má rozum. Predtým sa dopúšťal trestnej činnosti preto, že jeho sestra Alica pracovala v zahraničí, kedy sa on dopúšťal trestnej činnosti, lebo sestra mala na účte jeho finančné prostriedky. Sestra stále pracuje v zahraničí, no už si uvedomil, že sa nechce vrátiť do ústavu.

Obhajca poukázal na písomnú žiadosť a výpoveď odsúdeného, kedy mal za to, že sú splnené podmienky na podmienené prepustenie, keďže odsúdený má rodinné a majetkové zázemie. Súd mu môže určiť primeranú skúšobnú dobu či dohľad probačného a mediačného úradníka a tiež mu uložiť primerané povinnosti a obmedzenia.

Zástupca ústavu na výkon trestu odňatia slobody uviedol, že od vypracovania hodnotenia k zmenám nedošlo, zotrval na záveroch hodnotenia. Všetky podstatné závery sú v hodnotení.

Prokurátor žiadal návrh zamietnuť, pretože odsúdený nespĺňa podmienky pre podmienené prepustenie. Poukázal na účel trestu v spojitosti s tým, že odsúdený bol doteraz tridsaťkrát potrestaný. Za posledných 10 rokov bol šesťkrát trestaný, z toho dva razy mu bol uložený aj podmienený trest odňatia slobody, no vždy bol nakoniec zmenený na nepodmienený. Odsúdený sa opakovane dopúšťal majetkovej trestnej činnosti. Jeho sestra naďalej pracuje v zahraničí, čiže stále existuje riziko, že v prípade zadržovania finančných prostriedkov sa odsúdený znova dopustí trestnej činnosti. Škodu mohol odsúdený nahradiť aj skôr, no nepodnikol k tomu žiadne kroky.

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí. Ak bol návrh odsúdeného o podmienené prepustenie zamietnutý,

môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienene prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je kumulatívne splnenie troch podmienok, a to, že odsúdený vykonal už potrebnú časť z výmery všetkých uložených a nariadených trestov odňatia slobody, vo výkone trestu plnením svojich povinností a správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, t. j. že neexistuje pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy. Citované ustanovenia vyjadrujú predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre podmienечné prepustenie a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia polepšenia odsúdeného, pričom očakávanie, že odsúdený po podmienечnom prepustení povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení jeho osobnosti, možnosti jeho nápravy a osobných pomerov, s prihliadnutím na účel trestu.

Odsúdený Y. J. v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody uložený mu postupne rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/69/2019 zo dňa 20. 05. 2019 v spojení s uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/69/2019 zo dňa 01. 07. 2021 o neosvedčení sa v skúšobnej dobe a nariadení výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 20 (dvadsiatich) mesiacov a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3Tos/83/2021 zo dňa 04. 08. 2021 a rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/107/2020 zo dňa 25. 03. 2021 v trvaní 16 (šestnástich) mesiacov, v obidvoch prípadoch so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Z odpisu registra trestov vyplýva, že odsúdený bol doteraz tridsaťkrát súdne trestaný, prevažne za majetkovú trestnú činnosť, ale aj za marenie výkonu úradného rozhodnutia, výtržníctvo, ohrozovanie cudzích práv, opilstvo, rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve, príživníctvo, ublíženie na zdraví, zanedbanie povinnej výživy. Už ako mladistvý bol odsúdený k nepodmienečnemu trestu odňatia slobody, pričom ho to neodradilo a systematicky, opakovane, sa dopúšťal početnej trestnej činnosti. Hoci sa v prípade skúšobnej doby podmienечného prepustenia osvedčil, následne sa znova dopustil ďalšej trestnej činnosti takmer bezprostredne po uplynutí skúšobnej doby, čo sa udialo aj v prípade podmienечného odsúdenia. V roku 2013 však porušil podmienky skúšobnej doby a bol mu zmenený podmienечný trest na nepodmienečný, čo sa znovu zopakovalo aj v roku 2021. Hoci má odsúdený naštrené nemalé finančné prostriedky, v poslednej dobe páchal výlučne majetkovú trestnú činnosť, k čomu možno pripočítať aj spáchanie ôsmich priestupkov proti majetku drobnými krádežami.

Možno konštatovať, že odsúdený začal opakovane páchať trestnú činnosť ako mladistvý, najneskôr v roku 1971, čo znamená, že trestnú činnosť páchal takmer 50 rokov, počas ktorých bol aj bez mála 15 rokov v ústavoch na výkon trestu. Inak mu plynuli skúšobné doby podmienечných odsúdení alebo podmienечných prepustení. Počas pobytu na slobode (35 rokov) sa previnil voči Trestnému zákonu tridsaťkrát a voči zákonu o priestupkoch osemkrát. Nedá sa teda povedať, že počas uvedeného obdobia viedol riadny život.

Súdu je, samozrejme, známy nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 36/2022 zo dňa 24. 05. 2022, v ktorom je, okrem iného, deklarované, že posúdenie predpokladu riadneho vedenia života v budúcnosti nemôže predstavovať mechanický odkaz na predchádzajúcu kriminálnu minulosť, avšak v konkrétnom prípade je nutné na kriminálnu minulosť odsúdeného prihliadnuť. K páchaniu trestnej činnosti sa teda opakovane vracia a aj vzhľadom na osobu odsúdeného a postoj k páchanej trestnej činnosti je dôvodný predpoklad, že by tomu tak bolo i v prípade podmienечného prepustenia na slobodu.

Ku dňu rozhodovania o žiadosti o prepustenie mal odsúdený 67 rokov, kedy výraznú väčšinu života žil kriminálnym spôsobom života. Hoci má osvojené pracovné návyky a aj do súčasnej doby je aktívny, nedá sa povedať, že by mu práca prinášala finančný prospech zabezpečujúci jeho potreby. Napriek kriminálnej minulosti je odsúdený prosociálne orientovaný jedinec, zapája sa do aktivít organizovaných ústavom, aktívne sa zúčastňuje vzdelávacej a osvetovej činnosti, no v podmienkach slobody zlyháva. Spúšťačom jeho zlyhania pred nástupom ostatného výkonu trestu odňatia slobody bolo zadržávanie finančných prostriedkov sestrou pracujúcou v zahraničí, na ktorej skutočnosti sa ani v súčasnej dobe nič nezmenilo. Podľa názoru súdu má odsúdený trvácnu podporu rodiny, aj napriek tomu opakovane pácha trestnú činnosť. Napriek tomu, že má finančné prostriedky, nevykonal žiadne kroky smerujúce k úhrade škody, ktorú trestnou činnosťou spôsobil, pričom v súhrne ide o škodu neprevyšujúcu 160,00 Eur.

Hoci teda aj z hodnotenia ústavu vyplynuli pozitívne závery a kladné hodnotenie osoby odsúdeného, tieto nepostačujú na to, aby bolo možné od odsúdeného očakávať, že povedie riadny spôsob života. Z hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody mal súd za preukázané, že odsúdený preukazuje polepšenie. Napriek dobe, ktorú strávil vo výkone trestu odňatia slobody, bol iba raz disciplinárne odmenený. K trestnej činnosti sa len čiastočne stavia kriticky. Motiváciou pre prepustenie mu je jeho rodina a vek, no súd nepresvedčil, že on sám sa zmenil a zmenil životné priority a hodnoty, z ktorých by mohli vyplývať záruky, že povedie riadny život. Rodina mu bola oporou aj pred nástupom do výkonu trestu, čo sám v žiadosti uviedol, no neodradila ho od páchania trestnej činnosti. Preto je pre neho slabou motiváciou na osobnostné polepšenie a nápravu. Práve však výchovným pôsobením trestu odsúdený participuje na programe zaobchádzania, kedy prostredníctvom neho je napíňaný aj účel trestu. Odsúdený sa síce adaptoval v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, no poučenie si z tohto svojho konania neodniesol, nakoľko v minulosti svoj život nezmenil. O skutočnej zmene jeho hodnôt a postoja súd nebol po vykonanom dokazovaní presvedčený a nemal to ani za preukázané, keďže aj v žiadosti a aj vo vlastnom prednese bol odsúdený stručný. Nijako nekonkretizoval dôvody podmiennečného prepustenia a zmeny jeho postoja.

Je však zistiteľné a aj preukázané, že odsúdený sa dopúšťal trestnej činnosti opakovane a systematicky, pričom jeho trestná činnosť bola zisťovaná a odhaľovaná aj postupne (upustenie od uloženia súhrnného trestu). Už vo veku mladistvého bol odsúdený a následne bol odsúdený opakovane, predchádzajúce odsúdenia mu tak neboli ponaučením. O čom svedčí aj tá skutočnosť, že bol zaradený pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Osobnosť odsúdeného, spôsob vedenia jeho života, jeho kriminálna minulosť (30 záznamov v registri trestov) a závažnosť spáchanej trestnej činnosti (čo do počtu opakovania skutkov) v súhrne zakladajú dôvodnosť obavy, že by sa odsúdený na slobode mohol dopustiť ďalšej protispoločenskej činnosti.

Pri rozhodovaní o žiadosti, resp. návrhu o podmiennečné prepustenie je vždy dôležité skúmanie, či odsúdený doteraz vykonaným trestom preukázal nápravu a či je možné očakávať, že povedie riadny život. Podľa názoru súdu odsúdený počas výkonu trestu odňatia slobody ešte nedospel k prehodnoteniu životných priorít a k tomu dospeje až po tom, čo bude naďalej aktívne participovať na programe zaobchádzania.

Na základe vyššie uvedených skutočností má súd za to, že ďalší výkon trestu je u odsúdeného Y. J., L.. Š. potrebný a odôvodnený, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do 3 pracovných dní od oznámenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici.